

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه اصلاح قانون دریایی ایران مصوب ۱۳۴۳»

مقدمه

این لایحه در صدد اصلاح قانون دریایی مصوب ۱۳۴۳ است. در این مورد به نظر می‌رسد هر چند اصلاحات به عمل آمده در برخی موارد مفید است لکن حال که قانونگذار در صدد اصلاح این قانون است بهتر بود نسبت به اصلاح کلی آن اقدام می‌شد ولی در لایحه واصل شده و متن مصوب کمیسیون، اصلاحات معدودی ایجاد شده که این اصلاحات حداقل در مورد ۵ ماده بلاوجه است.

بررسی مصوبه کمیسیون

در مورد این لایحه نکات زیر قابل طرح است:

۱. مواد (۲)، (۴)، (۶)، (۴۴) و (۴۶) که به ترتیب در صدد اصلاح مواد (۱۴)، (۴۹) (بند «۱» ماده (۷۷)) و (بند «۱» ماده (۱۱۵)) و ماده (۱۹۰) قانون دریایی فعلی هستند باید حذف شوند چراکه مواد مذکور در قانون دریایی به موجب قانون «اصلاح تبصره «۵۶» قانون بودجه سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور» مصوب سال ۱۳۶۵ نسخ و همه مبالغی که در این مواد از قانون دریایی فعلی به مأخذ «ربع پهلوی» ذکر شده بود به وجه رایج کشور یعنی «ریال» تبدیل شده‌اند. به این ترتیب این مواد لایحه در راستای اصلاح مواد منسوخ برآمده‌اند و لذا باید حذف گردند. توضیح آنکه در مواد مذکور در قانون دریایی حق‌الثبت کشتی، حق‌الثبت معاملات راجع به کشتی، حدود مسئولیت مالک کشتی و حدود مسئولیت متصدی حمل‌ونقل به مأخذ «ربع پهلوی» ذکر شده بود که لایحه در صدد اصلاح عبارت مذکور به عبارت «سکه بهار آزادی» برآمده است در حالی که همچنان که گفته شد این مواد همگی به موجب قانون سال ۱۳۶۵ نسخ و مبالغ مندرج در آنها به ریال معین گردیده است.

۲. ماده (۵) لایحه در راستای اصلاح ماده (۶۶) قانون دریایی فعلی بیان شده است. عبارت «فرمانده می‌تواند» در سطر اول این ماده باید به عبارت «فرمانده باید» اصلاح شود تا تکلیف فرمانده کشتی در فرض ماده به‌طور دقیق بیان شود و شبیه اختیار فرمانده در انجام تکلیف مندرج در ماده به وجود نیاید.

۳. ماده (۳۴) لایحه در صدد اصلاح ماده (۹۴) قانون دریایی فعلی است. در این مورد دو اصلاح باید انجام شود: اولاً، عبارت «شخصاً» باید حذف شود تا شبیه عدم مسئولیت «متصدی حمل‌ونقل» در این مورد پیش نیاید. ثانیاً، ادامه ماده (۹۴) قانون فعلی در ماده اصلاحی حذف شده است در حالی که این قسمت محذوف متضمن حکم مهمی بوده و حذف آن بلاوجه است. عبارت انتهایی ماده (۹۴) قانون دریایی فعلی که لایحه در صدد حذف آن برآمده به این شرح است: «اگر فرمانده مخارج کشتی را برخلاف واقع تهیه و تنظیم کند یا شرایط مذکور در ماده (۸۹) را رعایت ننماید علاوه بر جبران خسارت وارده محکوم به پرداخت جریمه نقدی

بر طبق مقررات ماده (۱۹۰) این قانون خواهد بود». این عبارت که متضمن حکم مهمی در قانون فعلی است نباید بدون دلیل حذف شود.

۴. ماده (۴۶) لایحه که در صدد اصلاح ماده (۱۹۰) قانون دریایی فعلی است علاوه بر اشکال مذکور در بند «۱» این گزارش، اولاً برخلاف اصول حقوق کیفری در تعیین دقیق مجازات است، ثانیاً ارجاع تعیین حداقل و حداکثر مجازات به آیین‌نامه اجرایی برخلاف اصل سی‌وششم قانون اساسی است.

نتیجه‌گیری

با عنایت به مطالب مذکور موارد زیر مورد پیشنهاد است:

۱. مواد (۲)، (۴)، (۶)، (۴۴) و (۴۶) لایحه که در صدد اصلاح برخی مواد منسوخ قانون دریایی برآمده‌اند حذف شوند.

۲. در ماده (۵) عبارت «فرمانده می‌تواند» به عبارت «فرمانده باید» اصلاح شود.

۳. در ماده (۳۴) که در صدد اصلاح ماده (۹۴) است بخش مهمی از ماده (۹۴) فعلی حذف شده است بدون اینکه اصلاح مهمی را در صدر این ماده ایجاد کرده باشد. لذا عدم تصویب ماده (۳۴) مورد پیشنهاد است.